

- viraston sisäistä tiedotuslehteä laadittiin 24 numeroa
- erilaisia julkaisuja toimitettiin 5.

Ulospäin suuntautuva tiedotustoiminta

- asukkaille järjestettiin 31 tiedotustilaisuutta
- yleisölle järjestettiin 3 näyttelyä
- pidettiin tiedotustilaisuuksia ja annettiin muuta tarpeellista tietoa 18 asukastoimikunnalle
- lehdissä esitettyihin kysymyksiin laadittiin 68 vastausta.

Vierailijoiden opastaminen

Kertomusvuonna oli tilastoituja opastuskertoja yht. 90. Vierailijoita saapui 25 valtiosta yht. 1 076 henkilöä, joista oli Euroopan ulkopuolelta 92. Eniten oli vierailijoita Saksan liittotasavalasta (262). Ranskasta (185) ja Ruotsista (183).

Asemakaavaosasto

Henkilökunta

Kertomusvuonna toimi osaston päällikkönä arkkite. Olavi Terho 31. 5. saakka, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. I asemakaava-arkkitehti Pirkko Vitikainen hoiti asemakaavapäällikön tehtäviä viransijaisena aikana 1. 6.–30. 11. ja vakinaisena 1. 12. alkaen. Osaston palveluksessa oli lisäksi II asemakaava-arkkitehti, kuusi tstopäällikköä, 13 jaospäällikköä, 23 arkkitehtiä, maisema-arkkitehti, kolme maisemasuunnittelijaa, neljä insinööriä, kaksi asemakaavasihtööriä, asemakaavatuottajia, kolme asemakaavatekniikkaa, mittausteknikko, neljä suunnitteluavustajaa, kaksi projektisihtööriä, 18 piirtäjää, toimistonhoitajaa, kaksi kanslistia, kaksi apul.kanslistia, kaksi tstoapulaista ja 19 opiskelijaa.

Huoneisto

Osasto toimii Katariinankatu 1–3:ssa, Aleksanterinkatu 16–18:ssa, Pohjoisesplanadi 5:ssä, Helenankatu 2:ssa ja Eläintarhantie 7:ssä sijaitseissa kaupunkisuunnitteluviraston tiloissa.

Toiminta

Yleinen toimisto

Yleinen toimisto jakautui kunnallistekniseen jaokseen ja satamajaokseen. Se valmisti mm. lausuntoja katupiirustuksista, siltasuunnitelmista, teknisen huollon verkoista, autohuoltoasemaverkosta, väestönsuojista ym.

Kunnallistekninen jaos

Tontti- korkeudet

Jaoksen tehtäviin kuului tonttikorkeuksien määrittäminen, tonttikorkeusilmoitusten antaminen yleisölle (kertomusvuonna 541 ilmoitusta) ja niiden välittäminen asemakaava- ja korttelikaavatasoi- seen suunnitteluun.

Satamajaos

Asema- kaavoitus

Tehtäviin kuului satama- ja ranta-alueiden sekä niihin liittyvien teollisuus- ja varastoalueiden asema- kaavoitus sekä lausuntojen ja esitysten antaminen em. alueilta. Kertomusvuoden aikana valmistui mm. Oy Wärtsilä Ab:n Helsingin telakan asemakaavan muu tos.

Keskustatoimisto

Toimisto jakautui kolmeen jaokseen, joista itäjaoksen vastuualueena oli Kluuvi, Kruununhaka ja Kaartinkaupunki, länsijaoksen Kampin kaupunginosa sekä yleisjaoksen yleiset, etupäässä metro-suunnitteluun liittyvät asiat.

Länsijaos

Kampin projektialueen kaavarunkosuunnittelun tuloksena valmistui alueelle yleiskaavaluonnos, jonka päätöksäksittely siirtyi kuitenkin vuoden 1975 puolelle. *Kampin alueelle* suunnitellun hotellin tonttivaraus muutettiin koskemaan yleiskaavaluonnoksen mukaista korttelia n:o 212, jota rajoittavat Olavinkatu, Salomonkatu, Annankatu ja Eteläinen Rautatienkatu. Yleiskaavaluonnoksessa alunperin hotellille varatun korttelin n:o 461 (Runeberginkatu, Malminkatu, Salomonkadun jatke) maankäyttöä tutkittiin uudelleen konsulttityönä.

*Yleis-
kaava-
luonnos*

Itäjaos

Itäjaoksessa laadittiin asemakaavan muutosehdotukset kortteleita n:o 32, 33 ja 36 varten. Korttelin n:o 34 korttelijärjestelyn ratkaisemiseksi keskustatoimisto osallistui po. korttelia koskevan kutsukilpailun järjestämiseen. *Kruununhaan* osalta laadittiin korttelisuunnitelmat kortteleille n:o 11, 12 ja 13.

Asemakaavan muutokset, korttelisuunnitelmat

Yleisjaos

Kaivokadun metroaseman asemakaavan muutoksen laatimista varten käynnistettiin suunnittelutyö korttelien n:o 96 ja 54 huolto- ja paikoitusliikenteen ratkaisemiseksi.

Metroaseman asemakaavan muutokset

Kantakaupunkitoimisto

Toimiston tärkeimpiä tehtäviä oli rakennuskiellossa olevien keskeisten kaupunginosien asemakaavojen uusiminen. Asuntoalueiden turvaamiseksi käyttötarkoituksen määrittely suoritettiin ns. tavoitekaavoituksena tai rakennushankkeisiin liittyvänä kaavoituksena.

Asemakaavojen uusiminen

Koko kaupungin alueelle haettiin runsaasti poikkeuslupia ja asemakaavan muutoksia. Keskeisimpiä erillistehtäviä olivat Eiran, Punavuoren, Ullanlinnan, Etu-Töölön, Töölön raitiotievaunuhallien, Sörnäisten teollisuusalueen korttelin n:o 294, Siltasaaren ja Alppiharjun asemakaavan muutokset, Munkkisaaren maankäytön vaihtoehtojen selvitys ja Katajanokan asemakaavatyö.

Poikkeusluvat, asemakaavojen muutokset

Lisäksi tehtäviin kuului korttelisuunnitelmien laatiminen, vanhan rakennuskannan inventointi, Pie-Korttelisuunnitelmien Huopalahden ja Kumpulan alueiden rakentamismahdollisuuksien alustava selvitys sekä Toukolan—Vanhankaupungin kaavarunkotyö. Pasilan alueella suoritettiin Itä-Pasilan korttelisuunnitelmien viimeistely, laadittiin Pohjois-Pasilan asemakaavaluonnos sekä aloitettiin Länsi-Pasilan asemakaavoitus ja Keski-Pasilan alustava suunnittelu.

Korttelisuunnitelmien, rakennusten inventointi, kaavarunkotyö ym.

Läntinen esikaupunkitoimisto

Toimiston keskeisimpänä tehtävänä oli Pitäjänmäen teollisuusalueen asemakaavan muutoksen valmistelu. Lisäksi käsiteltiin Reimarlän länsiosan kaavasta tehdyt muistutukset ja ministeriön alueen itäosan kaavaa koskeva lausuntopyyntö, suoritettiin Munkkiniemen kaavarunkotason perusselvitykset, Talin urheilupuiston asemakaavan laatimiseen liittyvä tietojen inventointi sekä Lauttasaaren julkisia palveluja koskeva selvitys. Oulunkylän ja Pakilan osalta työ käsitti po. alueen kaavojen muutosten suunnittelun. Haaga—Vantaa-projektissa jatkettiin Pohjois-Haagan ja Kannelmäen uusien alueiden kaavoitusta. Suunnittelutyö ulotettiin koskemaan myös Malminkartanoa, joka on projektin kolmas, Martinkaakon rataan liittyvä osa-alue. Kertomusvuonna valmistui Etelä-Kaarelaan kuuluvan Maununnevan alueen asemakaavaehdotus. Kyseinen asemakaava on ensimmäinen

Asemakaavan muutokset, kaavoitus ym.

vanhalle omakotialueelle laadittu kaava, jossa on sovellettu täydentävän saneerauksen periaatetta.

Itäinen esikaupunkitoimisto

Kaavarunko ja asema-kaavatyö

Toimiston suunnittelualue käsitti lähes puolet kaupungin maapinta-alasta. Vuoden aikana valmisteltiin Suutarilan, Tapanilan ja Vartioharjun kaavarunkoja sekä laadittiin asemakaavat Savelan aloituskorttelille, Pukinmäen keskeisille kortteille ja asemaseudulle, Siltamäen pientaloalueelle, Puistolankerrostaloalueelle, Heikinlaakson pohjoisosan alueelle, Rastilan omakotialueelle, metron varikkoalueelle ja koeradalle sekä Hiihtäjätien metroasemalle. Lisäksi laadittiin asemakaavaluonnokset koko Savelaa, Suutarilan teollisuusaluetta, ns. Arttolan- ja Takalantien alueita sekä Sarvastoa varten. Toimiston suorittamista selvityksistä mainittakoon mm. Jakomäen keskustan asemakaavan muutos- ja palveluselvitys ja Viikin ampumarataselvitys.

Maisematoimisto

Maisema-, virkistys- ja viher-suunnitelmat ym.

Maisematoimiston tehtäviin kuului kaavoitukseen liittyvien maisema-, virkistys- ja viher-suunnitelmien laatiminen. Toimisto osallistui Suutarilan, Tapanilan ja Vartioharjun kaavarunkojen sekä Malmin, Savelan, Puistolankerrostalon ja Myllypuron urheilupuiston kaavojen laadintaan. Lisäksi jatkettiin Longinojan laakson suunnittelua sekä valvottiin Tuomarinkylän kartanon alueen asemakaavatyötä. Kaavarunkoja ja asemakaavoja varten tehtiin *maisema- ja kasvillisuusselvityksiä*. Maisemarakennustekniikan osalta laadittiin täyttöaluesuunnitelmia Paloheinään, Iso-Sarvaston lahdelle, Suutarilaan, Alppikylään, Malminkartanoon sekä Tapaninkylään.

Yleiskaavaosasto

Henkilökunta

Kertomusvuonna toimi yleiskaavaosaston päällikön sijaisena arkkitehti Juha Vikkula. Kertomusvuoden lopussa osaston palveluksessa oli yht. 74 henkilöä: yleiskaavapäällikkö, 1 yleiskaava-arkkitehti, 4 tstopäällikköä, 10 jaospäällikköä, 8 arkkitehtiä, 4 insinööriä, 13 tutkijaa, osastosihteeri, 2 suunnitteluavustajaa, 6 piirtäjää, 4 tutkimusapulaista, 3 laskuapulaista, toimistonhoitaja, 2 kanslistia, 4 toimistoapulaista ja 10 opiskelijaa. Yleiskaavaosaston toimintaa vaikeutti henkilökunnan suuri vaihtuvuus, joka oli kertomusvuonna 24 % henkilökunnasta.

Huoneisto

Osasto toimi Nilsiäkatu 6:ssa sijaitsevissa kaupunkisuunnitteluviraston tiloissa.

Yleinen toimisto

Organisaation muutokset

Kertomusvuoden aikana osastolla suoritetun organisaatiotarkistuksen yhteydessä yleiseen toimistoon kuuluvan yleiskaavajaoksen nimi muutettiin *yleisjaokseksi* ja toimistoon perustettiin uusi jaos, *saneerausjaos*, mikä mahdollisti aikaisemmin eri toimistoille kuuluneiden rakennetun ympäristön suojelutehtävien keskitetyn hoitamisen.

Jaosten yhteiset tehtävät

Toimiston tärkeimmät tehtävät, joihin kaikki jaokset osallistuivat, olivat esikaupunkialueiden yleiskaavan laadinta sekä loppuvuonna aloitettu *yleiskaavallista suunnittelmaa v. 1980* koskeva työ.

Yleisjaos

Työryhmät

Jaos osallistui lisäksi Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan (YTV) työvaliokunnan asetta-

man *kuntasuunnittelun tietorekisterin asiantuntijaryhmän* työskentelyyn sekä mm. seuraaviin tehtäviin:

- Herttoniemen teollisuus- ja satama-alueen kaavarunkotyö. Inventointivaiheen raportti valmistui kesäkuussa
- selvitystyö operaatiotutkimuksen menetelmien käytöstä yleiskaavatyössä
- kantakaupungin suunnittelu- ja seurantamallin kehittäminen
- suunnitetedostojen kehittäminen tietokeskuksen kanssa
- kuntasuunnittelurekisterin käytön kehittäminen
- "Maankäyttö 1972" -kartan valmistamisen valvonta.

*Raportit,
selvitykset
ym.*

T e k n i n e n j a o s

Jaos palveli eriasteisia kaavatasoja yhdyskuntateknisen huollon ja kaavatalouden osalta. Näistä tehtävistä mainittakoon:

- kantakaupungin yleiskaava
- Pohjois-Pasilaa ja Keskuspuiston osaa koskeva asemakaava
- Länsi-Pasilaa ja Keskuspuiston osaa koskeva asemakaava, minkä yhteydessä laadittiin maaston jyrkkäpiirteisyyden vuoksi tarkka maastomallitiedosto alueen massataloussuunnittelua varten
- Tapanilan kaavarunko
- Suutarilan kaavarunko
- Malmin aluekeskus, ydinalue
- Myllypuron ja Puotinharjun välisen alueen asemakaavan muutos
- Vartioharjun kaavarunko
- Herttoniemen teollisuus- ja satama-alueen kaavarunkotyö.

*Eri
asteinen
kaavoitus-
työ*

Lisäksi aloitettiin rakentamisen investointien yksikkökustannustiedoston järjestelmällinen kehittäminen sekä yhdessä geoteknillisen toimiston kanssa järjestelmällinen maa- ja kallioperätiedoston ylläpito.

*Tiedostojen
kehittäminen
ja ylläpito*

Jaoksen edustaja osallistui myös sisäasiainministeriön toimesta aloitettuun "Detaljikaavan taloudellisuutta" koskevan tutkimustyön valvontaan sekä toimi sihteerinä ympäristönsuojelutoimikunnan ilmantarkkailun työjaoksessa, joka on valmistellut mm. *ilmantarkkailun tutkimusohjelmaa*.

*Edustus vi-
raston ulko-
puolisiin tut-
kimustehtä-
viin*

S a n e e r a u s j a o s

Jaoksen edustajat osallistuivat useihin eri kaavarunkotöihin sekä näyttely- ja julkaisutoimintaan. "Saneeraus Helsingissä — Sanering i Helsingfors" -näyttely oli esillä kaupunkisuunnitteluviraston näyttelyhuoneistossa ja sen jälkeen se kiersi nähtävänä esikaupunkialueiden ja kantakaupungin kirjastoissa ja työväentaloilla.

*Kaavarun-
kotyöt,
näyttelyt*

Saneerausjaoksessa valmistuivat kertomusvuonna seuraavat omina tai valvottuina konsulttitöinä tehdyt julkaisut:

Julkaisut

- Saneeraus Helsingissä — asuinympäristön parantamisen tavoitteita ja kehitysnäkymiä (suomen- ja ruotsinkielisenä)
- asuntojen purkaminen ja korvaava uudisrakentaminen Helsingin esikaupunkialueilla vuonna 1970—1972 (ksv, yleiskaavaosasto, toiminnallisia selvityksiä 27).

T u t k i m u s t o i m i s t o

Toimiston päätehtävänä oli esikaupunkialueiden yleiskaavan valmistelutyö. Tilanvaraussuunnitelman laatiminen aloitettiin huhtikuussa tilankäyttösuunnitteiden hyväksymisen jälkeen. Tutkimustoimisto osallistui tähän tehtävään erityisesti asumisen, työpaikkojen, palvelujen ja virkistykseen suunnittelun osalta.

*Yleis-
kaavan
valmistelu-
työ*

Virastossa käynnissä olleista laajoista projekteista, joissa tutkimustoimiston henkilökuntaa oli mukana, mainittakoon:

*Osallistu-
minen*

- projekteihin ja työryhmien työskentelyyn* — Kantakaupungin yleiskaava
 — Keskuspuiston osayleiskaava
 — Itäkeskusprojekti
 — Viikki—Kivikko -yleissuunnitelma
 — Herttoniemen teollisuus- ja satama-alueen kaavarunko.

Lisäksi toimisto osallistui sisäasiainministeriön pyytämän yleiskaavallisen suunnitelman laatimiseen sekä mm. seuraavien työryhmien työskentelyyn:

- viraston sisäiset työryhmät
- ulkoilureittisuunnitelma
 - suunnittelun kehittämisprojekti
 - kaavoituksen kehittämisryhmä
 - tutkimustoiminnan kehittämisryhmä
 - Pitäjänmäen teollisuusalueen asemakaavamuutos
 - Malmi—Tapanila—Pukinmäki—Puistola alueen (MaTaPuPu) väestö- ja työpaikkaselvitys
- viraston ulkopuoliset työryhmät
- kuntasuunnitteluryhmä
 - asumisväljyytustutkimuksen työryhmä
 - vapaa-aika-alue, terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja opetustoimen PTS-yhteistyöryhmät
 - terveydenhuollon järjestelykomitean perustyöryhmä
 - koulusuunnittelutoimikunnan materiaallisen suunnittelun jaosto
 - Helsingfors stads skolplaneringskommission, sektionen för svenskspråkig utbildning
 - Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan (YTV) kaupallisten palvelujen jaos ja elinkeinopoliittinen jaos
 - Helsingin seudun yhteiskuntatutkimuksen neuvottelukunnan (HESYN) työjaosto, palvelutasotutkimusta valmisteleva työryhmä (PATA), osayleiskaavatarkkuudella suunniteltujen alueiden ajoitus- ja vertailumenetelmää valmisteleva työryhmä (OTAVA) sekä pääkaupunkiseudun asuntomarkkinatutkimusta valmisteleva työryhmä (PASMA)
 - asunto-ohjelmasihteeristön asuntopolitiikkatyöryhmä ja asuntotuotantotyöryhmä.

Tutkimukset Tutkimustoimistossa aloitettiin kertomusvuonna teollisuusalueiden käyttötutkimus, kuntasuunnittelurekisterin käytön kehittäminen (yleiskaavaosaston tulokset kuntasuunnittelurekisteristä 1971—1974) sekä tulotasotulostuksen analyysi.

K a n t a k a u p u n k i t o i m i s t o

Kanta-kaupungin yleiskaavatyö Kertomusvuoden toiminta liittyi edelleen pääasiallisesti kantakaupungin yleiskaavatyöhön. Yleiskaavaehdotuksen käsittely saatiin viraston osalta päätökseen vuoden alkupuolella ja kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi sen 20. 6. Yleiskaavaehdotuksen oltua virallisella lausuntokierroksella aloitettiin vastineiden valmistelu siitä annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä ryhdyttiin tarkistamaan sitä valtuustokäsittelyä varten. Kantakaupungin yleiskaavatyöhön liittyvän kantakaupungin kaavoitus suunnitelman ja virkistysalueiden kunnostussuunnitelman valmistelua jatkettiin. Huomattavaa työmäärää vaativat kertomusvuonna kantakaupungin yleiskaavan suunnitteiden tarkistamistyö ja suunnitetiedoston kehittäminen.

Yleiskaavan seuranta-malli Vuoden lopulla valmistui yleiskaavan seurantamalli. Sen perusteella ryhdyttiin valmistelemaan vuosia 1970—1974 koskevaa raportointia. Edellä mainittujen lisäksi toimisto osallistui seurantatyöryhmän työskentelyyn sekä suunnittelun kehittämisprojektiin, yleiskaavalliseen suunnitelmaan 1980, esikaupunkialueiden yleiskaavatyöhön ja asemakaavatasoisiin suunnitelmiin erityisesti kantakaupungin pohjoisosassa.

E s i k a u p u n k i t o i m i s t o

Esikaupunkialueiden Toimiston toiminnan pääpaino oli esikaupunkialueiden yleiskaavan laadinnassa, josta toimiston vastuulla oli suunnitteiden raportointi alkuvuodesta sekä tilanvaraussuunnitelmakarttaluonnoksen

eli *pääkarttaluonnoksen* laadinta määräyksineen ja määritelmineen. Luonnos valmistui kesäkuussa ja oli heinäkuussa lausunnolla asemakaavaosastolla ja liikennesuunnitteluosastolla. Elokuussa valmisteltiin vastineet lausuntoihin. Tilanvarauskarttaluonnoksen ja määräysten käsittely virastokokouksessa alkoi syyskuussa ja ne hyväksyttiin lopullisesti joulukuussa.

yleiskaava

Toimisto valmisteli myös useita *lausuntoja*, osallistui viraston ajankohtaisia suunnitelmia valmistelevien työryhmien työskentelyyn sekä edusti yleiskaavaosastoa alkuvuoden ajan Malmi—Tapanila—Pukinmäki—Puistola -alueen (MaTaPuPu) suunnittelun johtoryhmässä, Itäkeskus-johtoryhmässä ja viraston pysäköintiryhmässä.

Osallistuminen, työryhmien työskentelyyn

Liikennesuunnitteluosasto

Henkilökunta

Kertomusvuonna toimi liikennesuunnittelupäällikkönä dipl.ins. Heikki Salmivaara. Vuoden lopussa osaston palveluksessa oli 76 henkilöä: os.päällikkö, 1 apul.os.päällikkö, 11 apul.os.päällikkö, 4 tsto-päällikköä, 10 jaostopäällikköä, 20 insinööriä, 2 tutkijaa, os.sihteeri, 3 rak.mestaria, 7 liik.teknikkoa, liik.valoteknikko, 3 suunnitteluavustajaa, sähköyliasentaja, sähköasentaja, 8 piirtäjää, 2 tilastopulaista, tstosihteeri, tstonhoitaja, 2 kanslistia, 4 tstoapulaista sekä 2 opiskelijaa, joista toinen hoiti insinöörin tointa. Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäistyövoimaa liikennelaskentatehtävissä.

Lukumäärä

Osaston toimintaa vaikeutti edelleen henkilökunnan nopea vaihtuvuus, jonka seurauksena monet suunnittelukohteet jouduttiin siirtämään tai niitä ei ehditty riittävästi selvittää ennen lopullista päätöksentekoa.

Vaihtuvuus

Huoneisto

Osasto toimi kertomusvuonna Nilsininkatu 6:ssa sijaitsevilla kaupunkisuunnitteluviraston tiloissa.

Toiminta

Liikennesuunnitteluosasto laati Helsingin kulkulaitosjärjestelmän kehittämissuunnitelmia, suoritti liikenteen yleis- ja yksityiskohtaista suunnittelua tie- ja katuverkon, joukkoliikenteen, jalankulku- ja pyöräliikenteen väylien sekä pysäköinnin osalta, teki tutkimuksia kaupungin kuljetustarpeista, laati selvityksiä liikenneoloista ja huolehti liikenteen ohjauksen suunnittelusta. Kertomusvuonna esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 530 ja liikennejaostolle 35 asiaa. Kirjeitä osasto lähetti 650 kpl. Liikennesuunnitteluosaston julkaisusarjassa ilmestyi 25 julkaisua, minkä lisäksi osastolla laadittiin lukuisia muita raportteja ja selvityksiä.

Kulkulaitostoimisto

Kulkulaitostoimistossa jatkettiin esikaupunkialueiden yleiskaavaan liittyvää liikennesuunnittelutyötä.

Yleiskaavaan liittyvä suunnittelu

Ohjvuodelle 1985 laaditut yleiskaavan liikennesektorin tilankäyttösuunnitteet valmistuivat kertomusvuonna. Toimisto osallistui kiinteästi yleiskaavan tilanvarauskartan eli ns. pääkartan ja yleiskaavamääräysten laadintaan. Yleiskaavatyöhön liittyvänä erilliselvityksenä suoritettiin mm. Lahden tien itäpuolisen tieverkon vaihtoehtoja koskeva tutkimus sekä yhteistyössä eri osastojen kanssa

työ